

# 2022\_09\_05 KOOTuen kokous muistio

## Osallistujat

KOOTuki-yhteistyöryhmän jäsenet

- Puheenjohtaja Marko Wilen, AMK-OHA, Laurea-ammattikorkeakoulu
- Varapuheenjohtaja Markku Närhi, FUCIO, Jyväskylän yliopisto
- ~~Sami Hautakangas, OHA-Forum, Tampereen yliopisto~~
- Airi Hirvonen, AMK-OHA, Haaga-Helia
- ~~Suvi Junes, Digipedaverkosto, Tampereen yliopisto~~
- Krister Karlström, AAPA, Yrkehögskolan Arcada
- Vilho Kolehmainen, Digivisio
- Jenni Kokko, IR-tekijäverkosto, Jyväskylän yliopisto
- Aila Markus, Synergiaryhmä, Vaasan yliopisto
- Joonas Mäkinen, Opetushallitus
- ~~Hanna Nordlund, Digivisio~~
- Tuomas Orama, AAPA, Metropolia Ammattikorkeakoulu
- Olli Vesterinen, Digipedaverkosto, Diakonia-ammattikorkeakoulu
- Päivi Vähäsalo, Synergiaryhmä, Seinäjoen ammattikorkeakoulu
- Merja Väistö, Opetushallitus
- Erja Widgrén-Sallinen, OHA-Forum, Itä-Suomen yliopisto
- Christa Winqvist, FUCIO, Aalto-yliopisto
- Sihteeri: Kirsi Pispa, CSC – Tieteen tietotekniikan keskus Oy

Ryhmän asiantuntijat

- Marko Borodavkin, AMK-OHA, Metropolia Ammattikorkeakoulu
- ~~Ilmari Hyvönen, Opetus- ja kulttuuriministeriö~~
- Anna Luoma, CSC – Tieteen tietotekniikan keskus Oy
- ~~Antti Mäki, CSC – Tieteen tietotekniikan keskus Oy~~
- ~~Jussi Pekka Pispa, FUCIO, Tampereen yliopisto~~
- Minna Pylkkönen, CSC – Tieteen tietotekniikan keskus Oy
- Emilia Reitamo, CSC – Tieteen tietotekniikan keskus Oy
- Jaakko Riihimää, AAPA, Haaga-Helia ammattikorkeakoulu
- Teemu Seesto, FUCIO, Turun yliopisto
- ~~Susanna Tarkkainen, Helsingin yliopisto~~
- ~~Tanja Juurus, Helsingin yliopisto~~
- Johanna Luomala, OHA-forum

Muut Vieraat

- Hanna Oksman, Laurea-ammattikorkeakoulu
- Marko Strang, Jyväskylän yliopisto
- Matti Lattu, Ylioppilastutkintolautakunta

## Asialista

### 1. Kokouksen avaus ja työjärjestyksestä päättäminen

- Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 9:00.
- Käytiin läpi kokouksen läsnäolijat.
  - Johanna Luomala OHA-foorumin koordinaattori paikalla, lisätään listoille.

### 2. Edellisen kokouksen muistion hyväksyminen

- KOOTuen kokous 16.6. muistio
- Edellisen kokouksen muistio hyväksyttiin muutoksitta.

### 3. Sähköiset palvelut korkeakouluissa

- **Case sähköiset tutkintotodistukset:** [Käyttöönotto ja käyttö opintotoimistojen näkökulmasta](#), palvelupäällikkö Hanna Oksman, Laurea-ammattikorkeakoulu
- Oksman taustoitti sähköisiin tutkintotodistuksiin siirtymistä. Lähtökohdista sähköisiin todistuksiin siirtymisessä esiin nousi etenkin ulkomailla opiskeleville tutkintotodistuksen hidas toimitus. Sähköisten tutkintotodistusten tärkeimpinä hyötyinä Laureassa nähtiin tehokas ja nopea ajankäyttö sekä rahallinen säästö. Myös arkistointi on nopeutunut.
- Sähköiset todistukset ovat varmennettavissa olevia virallisia todistuksia, ja Laureassa on tehty verkkosivu varmentamista varten.
- Oksman toi myös esiin, että opiskelijat eivät ole pyytäneet todistuksia uudelleen opintotoimistosta sähköisiin todistuksen siirtymisen jälkeen.
- Käyttöönotto lähti liikkeelle järjestelmän käyttöönottopäätöksestä ja aikataulun luomisesta. Laureassa muodostettiin projektitiimi järjestelmän käyttöönottoon.
- 1.2.2022 otettiin käyttöön sähköiset tutkintotodistukset.
  - Todistuksiin luotiin pohjat eri allekirjoittajille. Allekirjoittajina ovat toimineet Laureassa rehtori ja vararehtori.
  - Fonttilisenssimaksut on hyvä huomioida sähköisten todistusten käyttöönotossa.

- Paperitodistuksista luopumisen aikatauluttaminen tehtiin myös siirtymän myötä. Varattiin puolen vuoden siirtymäaika, jolloin sai myös paperisen todistuksen.
  - Todistuksen visuaalinen ilme suunniteltiin markkinoinnissa ja todistuksen sisältö opintopalveluissa.
- Oksman mainitsi myös organisaatiokorttien tilaamisen vaatineen aikaa ja hyvää suunnittelua, ja ohjeisti, että tähän kannattaa varata useita kuukausia.
- Rajapintojen rakentamiseen käytettiin Laurean omia IT-palveluita.
- Opiskelijoiden käyttöjätunnusten voimassaolo korkeakouluissa on jatkuttava riittävän pitkään, jotta opiskelija voi ottaa todistuksen talteen opintojen päättymisen jälkeen.
- Jatkoprojektiksi on Laureassa otettu täydennys- ja erikoistumiskoulutusten todistusten sähköistäminen.
- Oksmanin mukaan sähköiset tutkintotodistukset on otettu Laureassa henkilökunnan puolelta todella positiivisesti vastaan, ja myös opiskelijat ovat olleet lähes poikkeuksetta tyytyväisiä.
  - Sähköistämisen nähtiin sujuvoittaneen valmistumisprosessia huomattavasti.
  - Laurean rehtorin mukaan tutkintotodistusten sähköistäminen on konkreettinen esimerkki hyödyllisestä digitalisaatiosta, joka on turvallinen ja parantaa todistuksen hyödynnettävyyttä.

#### Keskustelun keskeiset kirjaukset:

- Todettiin, että todistusten turvallisuuseikkoihin havahduttiin, kun löytyi ensimmäinen väärennetty kotimaisen korkeakoulun todistus.
- Laurealta kysyttiin suunnitelluista säästöistä ajankäytöllisesti ja niiden toteutusta. Oksman totesi aikaa menevän nykyään n. 5 min per opiskelija tehdä todistus ja lähettää se, mikä helpottaa työtä kiireaikoina suuresti.
- Heräsi myös kysymys siitä, miten ulkomaalaiset opiskelijat ovat suhtautuneet tähän, kun joissakin maissa paperiset todistukset ja leimat ovat tärkeitä. Oksman totesi, että tähän liittyen ei ole tullut mitään kysymyksiä. Opiskelija voi myös itse tulostaa todistuksen. Mikäli tarvitaan leimattuja todistuksia, todistuksen voi tulostaa ja tarvittaessa oppilaitos leimaa todistukset.
- Mainittiin yksi esiin noussut tapaus, jossa epäiltiin sähköisen todistuksen luotettavuutta, mutta digitaalisella varmennuksella saatiin helposti todennettua todistuksen aitous.
- Allekirjoituksen todettiin olevan todistuksessa kuvana.
- Esiin nousi kysymys todistuksen liitteistä, että pitääkö ne edelleen toimittaa paperisena? Oksman totesi tutkintotodistuksen tulevan sähköisenä liitteineen. Tarvittavien tietojen saannissa on ollut jonkin verran haasteita. Tarvittaessa voidaan lisätä tarkenteilla tietoa esim. Pepistä, jos liitteiden tietoa ei saada samaan pakettiin.
- Pohdittiin myös, saako opiskelija paljon aiempaa nopeammin todistuksen? Oksman painotti, että opiskelija saa todistuksen todella paljon nopeammin kuin aikaisemmin. Todistus tallentuu järjestelmään heti kun se on tehty, josta sen voi saada saman tien. Käytännön ohjeistusta varten on tehty valmiit sähköpostipohjat, joissa on ohjeet, miten todistuksen saa. Jos todistus on hävinnyt, tai opiskelija ei osaa itse ladata todistusta, lähetetään se turvapostilla arkistosta opiskelijalle.
- Ylioppilaskunta oli UEF:llä herättänyt kriittistä keskustelua sähköisistä todistuksista: paperisia todistuksia pidettiin tärkeänä.
- Todettiin, että viestinnässä on heti alusta lähtien tärkeä tuoda ilmi, että sähköinen todistus on virallinen versio ja paperinen kopio.
- Keskustelua käytiin myös Studyon varmennuspalvelusta, jolla voi tarkistaa todistuksen aitouden ja tiedoston muuttumattomuuden.
- Pohdittiin myös korkeakoulujen tällaisiin palveluihin laittamia resursseja suhteessa siihen, että Opintopolku-palvelu on pysyvä ja sieltä löytyy jo tarvittava data, jolloin riittäisi yksi toteutus sen sijaan että kaikki korkeakoulut työstävät sähköisten tutkintotodistuksien saamisia itse.
- Oksman totesi, että opiskelijoilta on myös tullut kyselyjä siitä, että todistus ei ole ollut saatavilla OmaOpintopolusta.

#### • Hybridi-opiskelu

Alustus: [Jyväskylän yliopiston hybridimallin nykytilanne ja tulevaisuuden näkymät](#), kehittämisspalvelujen päällikkö Markku Närhi ja IT-asiantuntija, Digipalvelut, Marko Strang, Jyväskylän yliopisto

- Närhi esitteli tilannekuvaa viime vuosilta JYU:n osalta.
  - JYU:n digiohjelmassa tähdätään siihen, että 2023 on kattava toimintamalli valmiina.
  - Termistön vakiointi todettiin tarpeelliseksi jo varhaisessa vaiheessa. Esim. "hybridi" ymmärrettiin hyvin monella tavalla.
  - Tunnistettiin neljä osa-aluetta: lähiopetus, samanaikainen etä- ja lähiopetus, etäopetus ja itsenäinen opiskelu.
  - Haasteena on, että laitekanta ja käyttöliittymät ovat hyvin erilaisia, eri rakennuksissa on myös eroja.
  - Käyttökokemusta lähdettiin yhdenmukaistamaan laitteiston käytön osalta.
  - Tehtiin 3-tasoinen vakiointi opetus- ja kokoustiloille. Luokitus määräytyy tilan koon ja käyttötarpeen mukaan.
- Jyväskylän yliopistossa on myös otettu käyttöön uusi tukimalli, jossa tarjolla on lähitukea tilojen varusteluun liittyvissä kysymyksissä.
- Tilojen varustamista jatketaan vuoden 2023 loppuun asti.
- Ohjeistuksia päivitetään ja parannetaan ja koulutuksia järjestetään henkilökunnan tueksi.
- Tulevaisuuden osalta on pohdittu mm seuraavaa:
  - Kampusopetus on muuttunut pysyvästi, eikä haluta enää palata vanhaan malliin.
  - Opetushlöston asenne on muuttunut ja digitaalisen toimintatavan on todettu auttavan opetuksessa.
  - Opiskelijoiden toiveet ja vaatimukset opetuksen joustavista rakenteista ja toteutustavoista kasvavat.
  - Tilojen tyyppi ei vielä tue hybridiä.
  - Akateemista yhteisöllisyyttä halutaan myös vaalia (kasvokkainen vuorovaikutus, ei pelkästään etänä)

#### Keskustelun keskeiset kirjaukset:

- Esitystä pidettiin hyvänä, ajankohtaisena ja mielenkiintoisena. Yli kampusten toteutettavaa opetusta on ollut jo pitkään ja pandemian muuttaessa toimintatapoja tietyt asiat olivat jo tuttuja.
- Pedagogisia perusteita pidettiin mielenkiintoisina, esim. mitä on vaikea toteuttaa etänä ja miten erilaisia toteutuksia tuetaan.
- Kampuskehittämiseen tarvitaan tietoa siitä miten tiloja tulee kehittää.
- Oppimistavoitteen tukeminen hybridimallissa nähtiin haasteena.
- Tunnistettiin murrosvaihe, jossa tällä hetkellä ollaan.

#### 4. Abitti - ajankohtaiskatsaus ylioppilastutkinnon digitaalisen ympäristön kehityksestä, erityisasiantuntija Matti Lattu, Ylioppilastutkintolautakunta

- Lattu alusti esityksen mukaisesti siitä, mitä kehitystä alkaneella Abitti2025 -hankkeella tavoitellaan.
- Ylioppilaskoe ohjaa lukiota todella paljon ja opiskelijat alkavat valmistautua kokeeseen jo varhain lukiokoulutuksessaan.
- Opettajat hyödyntävät abittia aktiivisesti kurssikokeissa ja lukiot voivat laatia harjoituskokeita Abitin erilliselle harjoitussivulle.

- Abitin tavoite on, että tietokoneita ja tietotekniikkaa hyödynnettäisiin mahdollisimman paljon eikä koneen käyttö jäisi ainoastaan kirjoitusharjoituksen tasolle. Abitissa on lista tuetuista oheisohjelmista ja sovelluksista joiden käyttöön ohjataan opiskelijoita. Sovellusten käyttömahdollisuus ja niiden tekninen valvonta erottaakin Abitin muista koejärjestelmistä.
- Koe kestää noin 6-8 tuntia eli on luonteeltaan erilainen kun perinteiset kurssikokeet.
- Tällä hetkellä Abitin kokeet järjestetään irti Internetistä. Abitilla on yli 1200 koetilaa käytössään. Systeemi on tällä hetkellä melko raskas ja käyttöjärjestelmän hankkiminen ja laitteiden hankkimisen kustannukset herättävät keskustelua monessa kunnassa. Lukioihin saatetaan hankkia laitteita sillä perusteella toimiiiko Abitti koneen Linuxilla eikä hankintoja välttämättä tehdä pedagogistesta lähtökohdista.
- Opettajat kaipaavat harjoitusympäristöä.
- Abitti2025 -hankkeen tavoite on päivittää järjestelmä ajanmukaiseksi. Nykyjärjestely ei tulevaisuudessa tule toimimaan useimissa laitteissa ja ero on nyt jo huomattava verrattuna Abitin aloitusvuoteen 2013.
- Tulevaisuudessa vain tekninen valvonta pysyisi Linuxissa. Työasemalla ajettavat sovellukset halutaan päivittää selainpohjaisiksi, ja nykyinen Abitti.tikku jää pois.
- Abitti2025 -hanke on tunnistanut kolme erilaista tulevaisuuden skenaariota:
  - Ongelmallinen nykytilanne - Pysytään samassa fyysisessä logistiikassa kuin nyt. Laitetuki kapenee ja ohjelma on vaikea käyttäjille.
  - Välttämätön tulevaisuus - Linux korvataan käyttöjärjestelmäpohjaisella sovelluksesta, päästään eroon epäyhteensopivuuksista.
  - Upea tulevaisuus - Koetilan palvelin saadaan pilveen ja mahdollistaa harjoittelun. Sopii myös kokeisiin, jossa ei tarvita varmuutta onnistumisesta.
- Koeympäristöä halutaan avata muiden käyttöön ja avata harjoitteluun liittyvät komponentit avoimeksi lähdekoodiksi. Tikut on olleet muille potentiaalisille käyttäjille poistoyöntävä ominaisuus. Tikku on sopinut lukiomaailmaan hyvin, sillä opiskelijat käyttävät 3 vuotta samoja laitteita ja sovelluksia. Korkeakoulujen kanssa ympäristö ei välttämättä ole yhtä stabiili.
- Lisäksi lukioiden Abitti-käyttöä vastaava YTL:n koodi halutaan avata avoimeksi lähdekoodiksi.
  - Käyttäjät voivat ottaa koodin omaan käyttöönsä.
  - Käyttäjät järjestävät ylläpidon haluamallaan tavalla.
- Järjestelmän käyttöön liittyy integraatioita, esim ylioppilastutkintorekisteriin.
- Abitti 2025 -hankkeesta tehdään syksyn aikana selvitys, joka menee valmistuttuaan lausuntokierrokselle. Lausuntokierroksen jälkeen selvitys luovutetaan opetus- ja kulttuuriministeriölle (alkuvuodesta 2023).

#### Keskustelun keskeiset kirjaukset:

- Keskustelussa heräsi kiinnostus siihen kuinka paljon Abittia käytetään kurssikokeiden suoritusalueena. Vaikka virallista seurantaa ei ole, alustaa käytetään todella ahkerasti ja kokeita luodaan Abitissa jopa satojatuhansia vuodessa.
- Lattu totesi, että ympäristö on rakennettu ja sitä kehitetään ylioppilaskokeiden järjestämiseen eikä lukion kurssikokeita varten.
- Ylioppilaslautakunta ei ota kantaa miten lukiot hoitavat oppilaan arvioinnin ja valmistamisen ylioppilaskokeita varten, mitään pakkoa hyödyntää Abittia opetuksessa ei ole. YTL ei myöskään seuraa kuinka paljon kurssikokeita Abitissa suoritetaan.

Kokousjärjestyksessä tehtiin muutos, ja kohta 6 käsiteltiin ennen kohtaa 5.

### 5. Korkeakoulujen muutosohjelma - Digivision katsaus muutosohjelmaan, hankepäällikkö Erika Maliranta

- Maliranta esitteli muutosohjelmaa ja sen aikataulua loppuvuodesta 2022 aina vuoden 2024 loppuun asti.
- Loppuvuodesta 2022 muutosohjelmakoordinaattoreiden aloittamisen ja perehdyttämisjakson jälkeen aletaan miettimään tarkemmin muutoksen mittareita.
- On myös mahdollista, että korkeakoulut voivat haluta päivittää omia muutosohjelmasuunnitelmiansa. Keräämällä tietoa mahdollisista mittareista voidaan seurata muutosohjelman edistymistä.
- 2023 lopulla arvioidaan kuinka muutosohjelma on onnistunut ja arvioidaan onko toimintatapoja tarpeen muuttaa. Vuoden 2024 lopulla aletaan suunnitella tulevien vuosien muutosohjelmaa Digivisio 2030 -hankkeen puitteissa.

#### Keskustelun keskeiset kirjaukset:

- Yleisesti Digivisiolta toivottiin viestintää, jossa kehoitetaan korkeakoulujen Digivisio-yhteyshenkilöitä välittämään tulevia kyselyitä myös korkeakouluissa jo toimiville verkostoille. IR-tekijäverkosto ja Laatupäälliköiden verkosto tunnistettiin korkeakouluissa oleviksi verkostoiksi, joille on hyvä viestiä hankkeen etenemisestä ja esimerkiksi millä tavoilla muutosohjelmaa päädytään mittaamaan. IR-tekijäverkostolle on tärkeää, että numeeriset tiedot on mahdollista kerätä.
- Maliranta selvensi, että Digivisio 2030 -hankkeen puolelta on tulossa muutama mittari kaikille, mutta muuten korkeakoulut voivat itse määrittää mittarinsa.
- Keskustelussa pohdittiin korkeakoulujen muutoskoordinaattorien tehtäviä. Maliranta totesi, että muutosohjelma keskittyy erityisesti osajulkaisun 1.0 sisältöön eli jatkuvan ja joustavan oppimisen hyödyntämisen mahdollistamiseen.
- KOOTuen näkökulmasta Digivision ajamassa muutosohjelmassa haasteena on muutostarpeen laajuus, eikä se rajaudu ainoastaan hankkeessa työnettäviin aiheisiin. Korkeakouluille tärkeitä aiheita ovat esimerkiksi ristiinopiskelu, joka laajentuu voimakkaasti vuonna 2023, ja sen tukeminen.
- Hankkeen ja korkeakoulujen muutosten aikataulujen kanssa on tiettyä haastetta. Keskustelussa todettiin, että muutosohjelmaa pitäisi suhteuttaa muihin kansallisen tason muutoksiin. KOOTUelle olisi hyödyllistä rakentaa yhteistä roadmapia siitä, mitä muuta muutosohjausta tarvitaan Digivision hankkeen ulkopuolella.

### 6. Tiedoksi

- Käsiteltiin [Synergiaryhmän ajankohtaiset](#), esitys, johon liittyen KOOTUella on toivottu toimeksiantoa 11.10. pidettävään työpajaan.
  - Vähäsalo kertoi Synergiaryhmän ajankohtaisista asioista.
    - Nostoja keväällä käsitellyistä aiheista olivat mm.
      - Digivisio 2030 -hankkeen seuranta
        - Tavoitearkkitehtuurin tilannekatsaus
        - Jatkuvan ja joustavan oppimisen tarjottimen esittely
        - RRF-rahoitushakemukset
        - Digivision kommentoinnit
      - Yliopistojen opiskelijavalintojen tilannekatsaus ja Metropolian valintakoejärjestelmän käyttö yliopistoissa.
      - Iskuryhmien toiminnan ajankohtaiset sekä muut (esim palvelujen) tilannekatsaukset.

- Esiin nostettiin kv-asioiden syyspäivillä esiteltäviä eurooppalaisia alliansseja. Tilaisuudessa käytiin läpi opintohallinnollisia haasteita; materiaalit saatavilla: <https://www.oph.fi/fi/tapahtumat/2022/kv-syyspaivat-2022>
  - Tunnistettiin haasteita esim. opiskelijavalintaan, tunnistautumiseen ja lainsäädäntöön liittyen. Lainsäädäntöjen skaalaaminen yhteistyössä koettiin tärkeänä.
  - Pidettiin tärkeänä lisätä KOOTuessa tietoisuutta kansainvälisistä alliansseista ja pohtia lainsäädännön muutostarpeita näissä konktesteissa.
  - Ehdotettiin pohdintaa siitä, mille taholle näiden asioiden valmistelu kuuluu.
- Keskustelussa nousi esiin myös EMREX-palvelu, jossa on Erasmus-rahoitteisesti pyritty ratkaisemaan yhteisiä opintohallinnollisia haasteita. Tarpeena on käytännön konkretiaa opiskelijan näkökulmasta.
- Ehdotettiin, voisiko Synergiaryhmä keskustella siitä, miten asiat tulee hoitaa lakien ja asetusten mukaan. Aiheen rajausta ja määrittely on tärkeää.
  - Selvennetään prosessia, miten saadaan kansainväliset opiskelijat sujuvasti järjestelmiin.
- Todettiin, että aiheesta on hyvä käydä keskustelua Digivision TP3:n kanssa.
  - Mitä tarvitaan opiskelijan näkökulmasta tietovirtoihin ja liikkuvuuteen liittyen ja miten asiat hoidetaan?
  - Suuntaviivoja haettava yhteiseen viestintään ja periaatteisiin.
  - Minkälaisia palveluita tarvitaan?
  - Miten ristiinopiskelu lähtee liikkeelle? Laajenee voimakkaasti vuonna 2023
- Kolehmainen jakoi tiedoksi materiaali: Jatkuvan ja joustavan oppimisen [tarjotin 2.0](#), joka tulee korkeakoulujen kommentoitavaksi 26.9. - 16.10.2022
- Korkeakoulutuksen ja tutkimuksen digitalisoinnin tiekartta, <https://ka.csc.fi/>
  - KOOTuen puolelta ei tullut tiekarttaan kommentteja tai muutospyyntöjä.

## 7. Muut asiat

- Syksyn kokousten aikatauluttaminen
  - Seuraava kokous ma 10.10. klo 10-13 etäkokouksena
  - Syksyn viimeinen kokous sekä yhteiskokous OPTIETORin kanssa ke 30.11. läsnäkokouksena pääkaupunkiseudulla
    - klo 10-11.30 oma kokous
    - klo 11.30-15 lounas ja yhteiskokous OPTIETORin kanssa

## 8. Kokouksen päättäminen

- Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 11:29